

Tjänsteskrivelse

Datum

2026-04-14

Vår referens

Agnes Wemme
Utvecklingssekreterare
agnes.wemme@malmo.se

Nämndinitiativ från Moderaterna och Centerpartiet om äldres rätt att välja kön på omsorgspersonal HVO-2026-2119

Sammanfattning

Moderaterna och Centerpartiet har med rätt enligt 4 kap. 20 § kommunallagen väckt ett ärende i hälsa-, vård- och omsorgsnämnden genom ett nämndinitiativ. I nämndinitiativet föreslår Moderaterna och Centerpartiet att förvaltningen ska få i uppdrag att utreda möjligheten att införa rutiner för att äldre systematiskt ska kunna välja personal utifrån kön. Moderaterna och Centerpartiet föreslår:

- Att uppdra åt förvaltningen att återkomma till nämnden med förslag på hur äldres rätt att välja kön på omsorgspersonalen kan införas och säkerställas vid integritetskänsliga insatser.

Nämnden har givit förvaltningen i uppdrag att återkomma till nämnden med underlag för att kunna ta ställning till nämndinitiativets förslag till beslut. Denna tjänsteskrivelse utgör detta underlag.

Förslag till beslut

1. [Klicka här för att ange text.](#)

Beslutsunderlag

- Nämndinitiativ
- G-Tjänsteskrivelse HVON 2026-04-29 Nämndinitiativ från Moderaterna och Centerpartiet om äldres rätt att välja kön på omsorgspersonal

Beslutsplanering

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden 2026-03-25

Hälsa-, vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott 2026-04-21

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden 2026-04-29

Ärendet

Moderaterna och Centerpartiet har med rätt enligt 4 kap. 20 § kommunallagen väckt ett ärende i hälsa-, vård- och omsorgsnämnden genom ett nämndinitiativ. I nämndinitiativet föreslår Moderaterna och Centerpartiet att förvaltningen ska få i uppdrag att utreda möjligheten att införa rutiner för att äldre ska systematiskt kunna välja personal utifrån kön. Moderaterna och Centerpartiet föreslår:

- Att uppdra åt förvaltningen att återkomma till nämnden med förslag på hur äldres rätt att välja kön på omsorgspersonalen kan införas och säkerställas vid integritetskänsliga insatser.

Nämnden har gett förvaltningen i uppdrag att återkomma till nämnden med underlag för att kunna ta ställning till nämndinitiativets förslag till beslut. Denna tjänsteskrivelse utgör detta underlag.

Förvaltningen arbetar idag med att så långt som möjligt möta brukarnas önskemål, utifrån deras specifika vård- och omsorgsbehov. Om en brukare endast vill få vård och omsorg av kvinnlig personal, försöker förvaltningen att uppfylla önskemålet. Likaså om en brukare inte vill få en insats genomförd av den personalen som erbjuds, av andra personliga skäl. Förvaltningen utlovar däremot ingen garanti om absolut valfrihet gällande vård- och omsorgspersonalen och säkerställer därför inte en rättighet att alltid få personal av samma kön vid integritetskänsliga insatser. Alla insatser utförs i samarbete med den enskilde utifrån den enskildes önskemål. Om den enskilde inte vill att en insats utförs, oavsett anledning, samarbetar personalen med den enskilde för att hitta alternativa lösningar.

Genom att arbeta med fasta omsorgskontakter bygger verksamheterna kontinuitet och tydliga samtyckesrutiner som minskar betydelsen av kön i mötet. Brukare har ofta komplexa behov som kräver att vård- och omsorgspersonalen har en utbildnings- och erfarenhetsprofil som motsvarar behoven. Förvaltningen arbetar för att brukarna ska uppleva trygghet genom personalens kompetens i kombination med en god relation. Nämndens vård- och omsorgsboenden kommer att gå över från att arbeta med kontaktmannaskap till att arbeta med fasta omsorgskontakter under året.

Vilka vård- och omsorgsinsatser som omfattas i initiativtagarnas definition av ”intima eller integritetskänsliga insatser” framgår inte tydligt i nämndinitiativet. Olika vård- och omsorgsinsatser av intim karaktär kräver olika mycket tid och ansträngning. Det är exempelvis mycket svårare att garantera kvinnlig personal för stöd vid toalettbesök, som sker väsentligt oftare än exempelvis stöd vid duschning. Det är inte heller möjligt att avvakta med ett toalettbesök tills kvinnlig personal finns tillgänglig, vilket kan vara ett alternativ vid duschning.

Det finns inte någon tillämplig lagstiftning på området idag. Äldre- och socialförsäkringsminister Anna Tenje (M) har meddelat att regeringen vill utreda möjligheten för äldre att välja personal utifrån kön, vilket skulle kunna leda till ändrad lagstiftning som nämnden i så fall behöver förhålla sig till. Det finns inte tillgängliga data om hur många brukare som nyttjar hemtjänst eller vård- och omsorgsboende som idag efterfrågar eller som skulle vara intresserade av att begära personal utifrån kön. Det innebär att det inte heller finns information om huruvida befintlig personal skulle räcka till i äldreomsorgens verksamheter, eller om det skulle bli nödvändigt att genomföra riktade rekryteringar gentemot kön.

Ansvariga

Carl Bexelius Avdelningschef